

SENASTE NYTT FRÅN STIFTELSEN LIVSLUSTS HEM OCH YRKESKOLA FÖR FÖRÄLDRALÖSA OCH ANDRA UTSATTA UNGDOMAR I LETTLAND

Årets examenskull

Sexton snickeri-, måleri- och kökselever blev färdiga med sina Livslust-studier i juni. Det är lika nervöst varje gång. Eftersom våra yrkesprogram är auktoriserade så räcker det inte med att lärarna sätter betyg. Det måste vara examensförrättare som är godkända av lettiska staten. Alla klarade sig dock och fick sina betyg under sedvanliga festligheter. Tack vare att yrkesprogrammen ingår i den statliga yrkesutbildningen kan eleverna välja att studera vidare vid andra skolor. De kan söka om ekonomiskt stöd från Livslusts stipendiefonder. Många är kloka nog att välja studier eftersom det är svåra tider på den lettiska arbetsmarknaden. Glädjande nog kan vi berätta att alla sexton kunnat lämna skolan till ordnade förhållanden. Alla har bostad och antingen arbete eller studerar vidare.

Svag ljusning – lång väg tillbaka

Det finns vissa tecken på att den värsta krisen kan vara över. Det kommer emellertid att ta många år för Lettland att komma tillbaka till situationen som rådde innan ekonomin gick in i väggen. Det genomgripande sparprogrammet har drabbat folket hårt och för många väntar en lång och svår resa tillbaka. Ett par hundra tusen letter försörjer sig utomlands och det kommer att ta tid innan det finns arbete för dem hemma. Många har tvingats lämna sina barn hos redan fattiga släktingar eller helt enkelt till att klara sig själva bäst de kan. Det är lätt att sätta sig in i vad det betyder både materiellt och känslomässigt för alla parter. Ett annat förödande resultat av krisen är att välutbildade letter inte heller får arbete.

De hinner etablera sig utomlands med högre löner och välordnade förhållanden och kommer sannolikt att välja att stanna där de är, istället för att återvända och hjälpa landet på fötter.

Som turist i Riga tror man lätt att allt är bra. Om man inte ser efter ordentligt bakom fasaderna, eller ger sig iväg bara några kvarter från centrum, kan man förledas att tro att allt är som i vilken välmående stad som helst. Det är emellertid inte sant. Det finns gatubarn och unga som lever under miserabla förhållanden. Unga som tillhör Livslusts målgrupp. Man finner misären i Riga men framför allt på delar av landsbygden, främst i de östliga delarna nära gränsen till Ryssland och Vitryssland.

Liga Landisa leder skolans team

2009 blev Liga chef för skolans verksamhet efter Edijs Petersons som innehaft posten sedan 1995. Liga är född 1976 och äldst av fyra syskon. Efter gymnasiet började hon läsa till socialarbetare på universitetet. Detta var 1994 och sociala studier var en nyhet i Lettland, som då bara varit ett fritt land i tre år. I samband med invigningen av Livslust i maj 1996 träffade Liga Johan Holmsäter, som då var med i Livslusts styrelse. Johan erbjöd Liga att komma till hans familj som au-pair. Efter viss vända bestämde hon sig för att skjuta upp studierna för att ta chansen att uppleva ett annat land. Liga bodde sen hos Holmsäters i Mariefred i två år. Hon hade inga problem med arbetet i familjen eller med svenskan, men tyckte det var svårt att lära sig leva i ett kapitalistiskt land efter att ha vuxit upp i en kommuniststat. Med stöd från familjen gick hon en utbildning i barns rätt vid Röda Korsets folkhögskola. Det innebar också två månaders praktik på ett barnhem i Manilla på Filippinerna. Ända sedan hon kom tillbaka till Lettland har hon deltagit i Livslusts verksamhet, med undantag för åren 2000-2003 då hon arbetade med unga på Tukums socialkontor och tog examen vid Rigas Internationella skola för Ekonomi och Affärsadministration. Innan hon blev chef, har hon arbetat med drogförebyggande aktiviteter, lett EU-projekt och varit delansvarig för produktionen i skolans verkstäder. Hon känner tillfredsställelse över att få hjälpa utsatta unga och är stolt över att vara del av

teamet som utvecklat Livslusts framgångsrika metoder. Liga är gift och har två döttrar, Keita på åtta år och Leila som är ett år.

Liga delar ut diplom vid examen i juni 2010

Tonvikt på rehabilitering för årskurs 1

Många av de unga som kommer till Livslust har levt ett "skyddat" liv på institutioner. De är inte vana vid att hjälpa till med varken städning, tvätt eller matlagning. Hos oss måste alla hjälpas åt. Vi är måna om att eleverna lär sig att samarbeta och att ta ansvar. Det har de stor nytta av när de kommer ut i livet. I början är det många som har svårt att acceptera att de måste hjälpa till i hushållet. De har svårt att lita på andra och saknar ofta motivation att studera. För att komma till rätta med detta ägnas hela höstterminen åt att komma in i vardagliga rutiner, till att lära känna kamrater och personal och att finna lust att lära. I samtal med psykolog gör var och en sin egen utvecklingsplan. Yrkesutbildningen börjar sedan i januari parallellt med att den sociala rehabiliteringen fortsätter.

1 september hälsades årets nya elever välkomna av andraårseleverna med olika roliga aktiviteter.

Sport-profiler tränade med eleverna

Den 19-25 juli blev en omtumlande och fantastisk vecka för Livslusts elever. Då kom kända lettiska idrottsmän till skolan i Aizupe för att träna eleverna i sin respektive idrottsgren. En av ledarna var Uvis Helmanis, som spelat sjutton år i det lettiska

basketlandslaget. Uvis var med under hela veckan och var märkbart tagen av att lära känna ungdomarna och deras bakgrund.

Uvis fann en ny vän i Juris Smirnovs och de har fortsatt att hålla kontakten

Varje dag ägnades åt en egen gren. Måndag var basket-dag. På tisdag var det friidrott med Jolanta Dukure, som har flera lettiska rekord i gång och har deltagit i ett flertal VM och OS. Onsdag var volleyboll-dag under ledning av Valts Mihelsons, professionell spelare i flera lag i Italien och Grekland. På torsdagen var det fotboll med Kristaps Blanks som tränare. Han kommer från Tukums och spelar i Lettlands landslag. Aivars Vaivods från lettiska fotbollsförbundet var också med. Han kände mycket för hela arrangemanget och ämnar starta ett långsiktigt samarbete med Livslust. Fredagen ägnades åt cykling med Arvis Piziks, som varit proffs i tio år och deltagit i tre OS, flera VM och Tour de France. Martins Rubenis, bronsmedaljör i rodel i Turin 2006, ledde sista dagens aktiviteter. Han är hängiven utövare av meditation som ett medel att må bättre och ungdomarna tyckte det var jättespännande att få prova på. Alla var överens om att det måste bli en sportvecka nästa år också.

Flickor och pojkar deltog med liv och lust i träningen som var både rolig och jobbig.

Sport utvecklar samarbetsförmåga, tålamod och uthållighet och är ett bra sätt att få nya kontakter. Betydelsefullt inte minst för Livslusts elever. Därför har vi idrott på schemat, bjuder in barnhem och skolor till sportaktiviteter och deltar i tävlingar runt om i landet. I år har eleverna varit med i SEBs cykeltävlingar i Cesis och Sigulda, Nordea maraton i Riga, fotbollsmatcher och mycket annat.

I September bjöd SEB barn och ungdomar från SOS barnby och Livslust till tennistävlingen Davis Cup. Här fick de prova på tennis under ledning av kända spelare.

Intresse för Livslusts metoder

Livslust startades med övertygelsen om att alla unga med rätt stöd kan skapa sig en framtid trots dåliga odds efter en usel uppväxt. Det var ett ovanligt sätt att tänka i Lettland 1994 och är än idag inte helt självklart för alla. Ett växande intresse tyder dock på att en förändring är på gång. Några lettiska kommuner överväger att starta liknande verksamheter eller förbättra arbetet på egna skolor genom att införa Livslustmetoder. En glädjande utveckling, som vi hoppas ska spridas och komma många unga till del. Inte minst i forna Sovjetstater, där ett livslångt utanförskap väntar många utsatta ungdomar.

Genom Livslusts unika rehabiliteringsprogram och yrkesutbildning vill vi stärka de ungas självkänsla och självförtroende. Ämnet Livskunskap ger nyttiga kunskaper om hur samhället fungerar, demokrati, relationer i familj och på arbetsplatsen, matlagning och mycket mer. Från början hade vi ingen utmejslad modell för hur vi skulle arbeta. Metoderna har vuxit fram ur erfarenheter från det dagliga arbetet med eleverna och utvärderas, förändras och förfinas allteftersom. Tack vare att skolan håller kontakt med tidigare elever, finns en unik möjlighet att följa upp och utvärdera resultatet.

Samarbete med Rigas kommun

Rigas kommun är först ut med att vilja använda Livslusts metoder vid en omorganisering av fem tidigare barnhem. Chefer, lärare och socialarbetare från olika institutioner kommer att delta i en serie seminarier under 2010 och 2011 med början i november i år. Seminarierna kommer att ledas av ett team från Livslust och psykoterapeut Viesturs Rudzitis, som arbetat med oss under många år och som bidragit till att skapa våra metoder. I samband med detta kommer vi att ta fram läromaterial, som efter översättning kan användas internationellt.

Mentor har kommit igång i Lettland

Som vi tidigare berättat har organisationen Mentor etablerat sig i Lettland. Med stöd av SEB matchar man mentorer med unga som

kan behöva en hjälpare hand att finna sig till rätta i samhället. För Livslusts del handlar det om tidigare elever som redan är i processen att etablera sig och kan behöva någon som kan ge stöd och dela med sig av sina erfarenheter. Elva av våra tidigare elever har hitintills fått en mentor och de håller nu på att lära känna varandra. Erfarenheterna från Sverige är mycket goda och vi hoppas att det ska gå lika bra i Lettland. Andra unga i mentorprogrammet kommer från Palidzemis, som bedriver socialt arbete, Bernu Oaze ett krishem för gamla och unga och Maras Centrs, ett kriscenter för kvinnor och barn.

En uppskattad Mentor-aktivitet var Briggen Tre Kronor från Stockholm, som seglade mellan de baltiska länderna och hämtade upp mentorer och mentees för en dagsseglat.

CSR-event på Sveriges Ambassad

I samarbete med Sveriges Ambassad i Riga och PR-byrån Hauska & Partner bjöd Livslust den 2 november in till ett seminarium med titeln "Social Investment: a win-win approach". Ambassadör Mats Staffansson hälsade ett femtiotal företagare välkomna att höra om socialt engagemang ur ett större perspektiv och om konkreta erfarenheter på lokal nivå. Kvällens talare var Professor Roberts Kilis, Stockholm School of Economics Riga, Dace Avena, Hauska & Partner, Maris Saukans, byggföretaget RBSSKALS och Laura Mikelsona, Cemex. Till sist berättade Edijs Petersons och Kristians Gabalins om det långa samarbetet mellan Livslust och målerifirman Krasu Serviss och restaurangkedjan Vairak Saules.

Vid minglet efteråt var det många som gärna ville lära mer och efterlyste fler liknande seminarier.

Eleverna har varit i Riga och besökt Nordea, Skonto radio, Agency 77 och en fotbollsmatch mellan Lettland och Kroatien.

Något av allt som hänt sen sist:

- Andrejs Kozlovs har av eleverna valts till Årets Livslust-lärare och Marcis Skrickis till elev-representant.
- Psykoterapeut leva Berkmane är ny handledare för lärarna sedan september.
- Ebba Pålsdotter, textilelev vid Vackstanäs- gymnasiet i Södertälje, tillbringade två veckor i oktober hos Livslust och utbytet fortsätter.
- Ungdom Mot AIDS fortsätter att besöka skolan och tala om risker för unga i samhället.
- Laila Rieksta-Riekstina från Centrum för Barns Rättigheter har haft ett seminarium på skolan.
- Eleverna Monta Kalinka och Toms Latisevs, var på Malta och arbetade under årets Oriflames Gold Conference med flera tusen deltagare.
- Några av besöken på skolan: Childhood Foundation; Soros Foundation; två turistgrupper under ledning av Pär Lindström; personal från SOS barnbyar i Lettland; 30 skolchefer från Brocenu, Saldus och Skrundas kommuner; personal och ungdomar från Mauksenu rehabiliteringscenter; 50 lärare och socialarbetare från Rigas kommun.
- Årets Livslust-golf gick av stapeln på Täby Golfklubb med hela 124 deltagare. Intäkterna räcker till att täcka kostnaderna för 2 elever under ett helt år. Stort tack till huvudsponsorn SEB och till Eva Martinsson, som ledde det populära evenemanget för femte året i rad.

Livslust medlem i FRIL

Stiftelsen Livslust har antagits som medlem i FRIL - Frivilligorganisationernas Insamlingsråd (www.frii.se). Vi har sedan tidigare ett 90-konto och granskas av Svensk Insamlingskontroll (www.insamlingskontroll.se). Detta borgar för en seriös verksamhet där insamlade medel går till avsett ändamål.

E-post minskar kostnader

Det är alltid trevligt att få "vanliga" brev med posten, men portot har blivit en stor kostnad. Tidigare skickade vi alltid både nyhetsbrev och inbjudningar till våra evenemang med posten. Numera går nyhetsbrevet i juni endast ut via e-post, som inte kostar något. Detsamma gäller inbjudningar. Vi utgår från att alla uppskattar att

vi har ambitionen att så mycket som möjligt av insamlade medel ska gå till skolans verksamhet. Ni kan hjälpa oss med detta genom att skicka oss er aktuella e-postadress. Då missar ni inga nyheter och får även inbjudan till våra trevliga evenemang.

Re-design hos Livslust

I samarbete med Livslust tillverkar Stormie Poodle produkter för barn. De görs av återanvända kvalitetstextilier med målsättning att ta tillvara det man har och att ligga i framkant av miljö- och etiktankande. Alla produkter är gjorda av urtvättade, vita hotelltextilier, som under hela sin livslängd har tvättats i Svanenmärkta tvättmedel. Grundaren av Stormie Poodle är biologen och fyrbarnsmamman Caroline von Post Carlsson, som har jobbat med miljöfrågor i många år, både privat och ideellt. 2009 blev Stormie Poodle utvald bland 500 andra företag från 16 olika länder till en Sustainable Innovator av Globe Forum. Lagom till jul lanseras en ny hemsida och webshop www.stormiepoodle.se

Snart är det jul igen

Livslusts POP-UP-Store mitt i sta'n

Hitta julklappar från Livslust bland konsten på Galleri Agardh & Tornvall, Sibyllegatan 65.

Torsdag 9 december	14 – 19
Fredag 10 december	11 – 17
Lördag 11 december	11 – 15

...

Skänk ett Livslust-fadderskap i julklapp

Pris från 50,-/månad. Beställ via livslust@telia.com eller 08-660 77 84 där du också kan få ytterligare information.

...

Livslust verksamhet är helt beroende av det stöd vi får från volontärer, samarbetspartners, faddrar, företag och privatpersoner.

ETT STORT VARMT TACK TILL ALLA SOM BIDRAR PÅ OLIKA SÄTT!

Stiftelsen Livslust

Box 29092, 100 52 Stockholm
Tel: 08-660 77 84, 070-753 00 43
E-post: livslust@telia.com
Hemsida: www.livslust.com
Postgiro: 900742-8
Bankgiro: 5190-4688
Org.nr: 802018-1064

Generalsekreterare: Elisabeth Melin Cejie

Styrelse: Martin Moström, ordförande, Maria Cakste, Elisabeth Melin Cejie, Eva Christensson, Rikard Josefson, Carl Johan Smith

Beskyddare: H.M. Drottning Silvia

Samarbetspartners 2010: Colorex, Electrolux, Essen, FMG Funds, Hauska & Partner, Hotel Valdemars, If Latvia, IVA Redovisning, Krasu Serviss, Länsförsäkringar, Nordea Latvia, Oriflame Cosmetics, Petrovs & Partner, Retail House, SEB, Snickers Workwear, TBWA Latvija, Vivacolor, Vairak Saules
Större bidragsgivare organisationer 2010: Brittiska Handelskammaren i Riga, Helge Ax:son Johnsons Stiftelse, IKEA Stiftung, Jochnick Foundation, Johanniterorden, Monica Christenssons Sportfond, Radiohjälpen, Sigrid Buchs Stiftelse, Stiftelsen 100%, World Childhood Foundation